

Frederic Ozanam și provocările noii evanghelizări

În timpul fericitului Frederic Ozanam nu se vorbea despre noua evanghelizare și nici despre implicarea laicilor în misiune de evanghelizare a Bisericii. Totuși, dacă privim cu atenție la viața lui, putem observa cu ușurință că fericitul Frederic Ozanam a trăit "provocările" generate de Evanghelie, s-a simțit direct responsabil de vestirea lui Cristos, atât prin viața, dar și prin scrierile sale și a depus eforturi pentru a atrage pe câți mai mulți la Cristos, a vrut ca și ceilalți oameni să guste bucuria întâlnirii cu Cristos. *"Ceea ce avem nevoie, în special în aceste timpuri, sunt martori credibili care cu viața și chiar prin cuvânt fac vizibilă Evanghelia, trezesc atracția față de Isus Cristos, față de frumusețea lui Dumnezeu"*¹, ne spune astăzi sfântul părinte Papa Francisc, iar Arhiepiscopul Jose Octavio Ruiz Arenas, secretarul Consiliului pontifical pentru promovarea noii evanghelizări, ne spune că *"Pentru a face noua evanghelizare, persoana trebuie să fie complet îndrăgostită de Domnul și să își sature setea de Dumnezeu cu Cuvântul lui Cristos"*².

În cele ce urmează vă propun să revedem împreună câteva momente din viața lui Frederic în care s-a lăsat evanghelizat. Nu mă voi opri la "activitatea lui de evanghelizare" ci la experiențele pe care le-a trăit, la **"întâlnirile"** pe care le-a avut și care l-au transformat într-un mărturisitor al iubirii lui Cristos. Exemplele pot fi mai multe, eu mă voi opri în special la criza de credință, începuturile Conferințelor de Caritate, căsătoria și ajutorarea persoanelor sărace.

1. ***"Cel care propune vestirea lui Cristos este un "om nou", care a acceptat convertirea și este profund unit cu El, pentru a obține sfințenia"***³.

Știm cu toții că Frederic a primit credința în familie. Primele modele în trăire credinței au fost părinții și sora lui mai mare, de la care Frederic învață să-l cunoască pe Dumnezeu, să se roage, dar mai ales să fie bun și atent cu cei din jur. Familia i-a oferit condițiile ideale de practicare și trăire a credinței, o credință puternică și greu încercată (familie pierde mai mulți copii). Deoarece părinții nu pun la îndoială nici prezența lui Dumnezeu și nici iubirea lui față de oameni, pentru Frederic credința se prezintă ca fiind ceva foarte frumos și benefic omului. Trăirea și practicarea credinței vin de la sine, am putea spune, fără prea mult efort. Problemele apar când tânărul Frederic frecventează colegiul și aici își dă seama că "se poate trăi și altfel", că există și alte "valori" decât cele practicate în familie, iar el este constrâns să aleagă, să se decidă. După cum mărturisește chiar el, încercarea a fost foarte mare: urmează zile de zbucium, nopți nedormite și multe multe întrebări fără răspuns. În cele din urmă, ajutat de părintele Noirot, profesor de filozofie, tânărul Frederic face pasul decisiv și aderă la

¹ Discursul Sfântului Părinte Papa Francisc la audiența acordată participanților la Adunarea Plenară a Consiliului Pontifical pentru Promovarea Noii Evanghelizări, luni, 14 octombrie 2013.

² Arhiep. Jose Octavio Ruiz Arenas, secretarul Consiliului Pontifical pentru Promovarea Noii Evanghelizări, L'Osservatore Romano, 29 iulie 2012

³ Ibid.

credința catolică, nu doar pentru că așa a învățat de la părinți, ci pentru că și el "l-a întâlnit" pe Dumnezeu. Cum? A avut o viziune? Nicidecum. Însă face o experiență personală cu Dumnezeu, se simte aproape de Dumnezeu, se simte iubit și iertat. Această experiență îi schimbă decisiv întreaga viață și îi arată care va fi menirea lui pe pământ. Din această "întâlnire" Frederic a învățat că:

a) ***Credința este un dar gratuit*** și nu este rezultatul eforturilor noastre. Dumnezeu ne dă harul credinței, iar noi trebuie să ne străduim să o păstrăm și să o mărturisim. Toată viața lui, Frederic și-a arătat recunoștința față de Dumnezeu pentru marele dar al credinței și a dorit să arate atât prin studiile, dar mai ales prin viața proprie că credința îl înobilează pe om, îi dă demnitatea de copil al lui Dumnezeu. Amintindu-și de perioada de criză și întuneric, Frederic a fost mereu "îngăduitor" cu cei care refuzau credința, îi era milă de ei și-i compătimea, dar nu i-a atacat niciodată. A combătut cu multă îndârjire toate învățăturile false, dar niciodată nu a atacat persoanele.

b) ***Credința nu se poate trăi de unul singur***. Devine conștient că pentru a ne păstra credința avem nevoie întâi de toate de Biserică, de sacrameinte, de comunitatea credincioșilor și de prieteni. Tinerii care se îndepărtează de familiile lor din anumite motive (studii, căutarea unui loc de muncă, serviciu militar etc.) riscă să-și piardă credința dacă nu sunt susținuți de un grup de prieteni. Să răzbești de unul singur este aproape imposibil. De aceea, ajuns la Paris, tânărul Frederic caută să se înconjoare de prieteni catolici și vrea să atragă în rândurile lor pe cât mai mulți. Să nu uităm că primul obiectiv al Conferințelor de Caritate este chiar sprijinul reciproc în trăirea credinței.

2. **"Să răspundă cu curaj și hotărâre la provocările pe care trebuie să le înfrunte pentru a realiza misiunea Bisericii"**⁴.

După frământările primului an de studenție la Paris, Frederic pare să-și fi găsit echilibrul spiritual. Este înconjurat de prieteni, participă activ atât la viața universității cât și la viața Bisericii, se implică în mod direct în apărarea idealurilor creștin-catolice publicând diferite articole, participă la activitatea diferitelor grupuri, Conferința de istorie, condusă de profesorul Bailly, întâlniri literare. Această viață "echilibrată" este tulburată de o critică venită din partea așa-zisilor "luminați". Nu este prima critică și nici chiar cea mai violentă, dar aceasta atinge în profunzime. *"Altădată creștinismul a înfăptuit minuni; azi însă, creștinismul este mort. Și de fapt, voi, care vă lăudați că sunteți catolici, ce faceți voi? Unde sunt faptele care arată credința voastră și care ne pot face să o respectăm și să o acceptăm?"*⁵ Ce replică ar putea da acestei critici? Din această "întâlnire" Frederic învață că:

⁴ Ibid.

⁵ Frédéric OZANAM, « Discours prononcé à la conférence de Saint-Vincent-de-Paul à Florence dans la séance du 30 janvier 1853 », Mélanges II, OEuvres complètes, tome 8, Paris, Lecoffre, 1872 3, p. 41-43.

a) Nu poate răspunde printr-un articol de presă bine documentat și bine argumentat. Nu ar fi suficient. El își dă seama că această critică, venită din "tabără adversă" este cât se poate de adevărată. **Creștinii nu se pot lăuda doar cu faptele trecutului**, ei trebuie să practice și în prezent faptele credinței.

b) Datorită acestei remarci răutăcioase, dar adevărate, Frederic își dă seama că ceva lipsește din viața lui și poate că și din cea a prietenilor săi, faptele de caritate. *"Aveau dreptate, meritam aceste reproșuri. Atunci ne-am spus: Ei bine, să trecem la acțiune pentru ca faptele noastre să fie în concordanță cu credința noastră! Dar ce să facem? Pentru a fi cu adevărat catolici ce altceva ar trebui să facem decât ceea ce-i place Domnului? Să-l ajutăm pe aproapele așa cum a făcut Isus Cristos și să ne punem credința sub ocrotirea carității"*⁶. Putea foarte ușor să-și spună că toată munca didactică și publicistică, lupta pentru apărarea idealurilor creștine sunt tot atâtea fapte de caritate. Și este adevărat. Însă **lipsește întâlnirea reală cu "trupul lui Cristos în suferință", întâlnirea cu săracii care au nevoie de ajutor**. De acum încolo viața lui se va împărți între activitatea intelectuală și slujirea persoanelor sărace, vizitarea și ajutorarea lor. Conferința de istorie se transformă în Conferința de Caritate, Conferința Sfântul Vincențiu de Paul, care are ca scop, pe lângă sprijinul reciproc în trăirea credinței și vizitarea și ajutorarea persoanelor sărace. Aceste două obiective rămân inseparabile. Frederic nu va uita niciodată această "întâlnire" și ori de câte ori va avea ocazia va reveni și o va numi "întâlnire providențială", adevăratul început al Conferințelor de Caritate.

3. "Isus nu vine niciodată să ne ia ceva, ci chiar vine să ne ofere darul lui Dumnezeu, să ne implice în iubirea Sa."⁷

Știm cu toții că Frederic s-a căsătorit relativ târziu, a ezitat mult înainte de a se angaja în viața de căsătorie, nu se bucura când unul dintre prieteni se căsătorea, ba mai mult numea căsătoria "înlanțuirea libertății unui bărbat" și "egoism în doi", iar pe femei le considera lipsite de inteligență și prea frivole, o piedică în viața unui bărbat. Să te legi pe viață "fără nici o rezervă, de o muritoare, infirmă și săracă, oricât ar fi ea de frumoasă! Mă înfioară mai ales angajare pe viață, de aceea nu mă pot abține să nu plâng atunci când particip la o căsătorie...". De unde atâta împotrivire? Modelul de familie oferit de părinții lui a fost unul exemplar. Sora lui Elisa i-a oferit un model de tânără educată și inteligentă. Frederic suferea de fiecare dată când un prieten se căsătorea deoarece o dată cu căsătoria acesta încheia cu activitatea din cadrul Conferinței. Din cauza căsătoriei Conferințele pierdeau mulți membri de bază și chiar membri fondatori. De multe ori Frederic le scrie ironizându-i că au renunțat la idealuri înalte pentru "a planta varză" sau pentru a sta după fusta femeii. Pentru el căsătoria însemna sacrificarea libertății și a idealurilor înalte. Pierderea părinților și exercitarea unei meserii care nu-i oferea prea multă satisfacție

⁶ Ibid.

⁷ Arhiep. Jose Octavio Ruiz Arenas, secretarul Consiliului Pontifical pentru Promovarea Noii Evanghelizări, L'Osservatore Romano, 29 iulie 2012

(niciodată nu i-a plăcut să fie avocat) îl face să se gândească tot mai mult la asumarea unei stări de viață. Nu este dispus să renunțe la idealurile lui de dragul unei femei, de aceea îl roagă pe Dumnezeu să-i aducă în cale o femeie "mai bună" decât el, cu credință mai mare și care să-l atragă spre cele cerești. Întâlnirea întâmplătoare cu fiica rectorului Academiei din Lyon, Amelie Soulacroix, se dovedește a fi providențială. Frederic merge în casa acestuia pentru a discuta anumite chestiuni legate de cursurile despre dreptul comercial pe care urma să le țină la Academie. Una dintre uși este întredeschisă și el vede o tânără care, cu multă atenție și dăruire, îngrijește un copil handicapat. Această imagine îi rămâne întipărită în minte și simte că ea este aleasa. Ceea ce-l atrage la Amelie nu este frumusețea, ci sensibilitatea cu care aceasta își îngrijește fratele bolnav. Este convins că această tânără educată, de 20 de ani, poate împărtăși visul lui, îi poate fi alături și îl poate susține în îndeplinirea misiunii. Ce învață Frederic din această **"întâlnire"**?

a) Întâi de toate, trebuie să accepte că nu **are în totalitate dreptate cu privire la femei**. El descoperă sensibilitatea femeii și capacitatea acesteia de a se dărui pentru binele celorlalți. **Femeia este oferită bărbatului ca sprijin în trăirea vocației de creștin**, viața de căsătorie nu este "egoism în doi" ci "caritate și slujire în doi". După căsătorie nu va înceta să vorbească despre frumusețea vieții de familie, dar și despre obligațiile pe care le impune celor doi soți.

b) În activitatea cu persoanele sărace va aprecia întotdeauna munca femeii și efortul depus pentru binele familiei și va sublinia mereu importanța unei femei în casă.

4. "Acela care evanghelizează să mărturisească prin propria viață și să fie coerent cu credința sa"⁸

Frederic, ca și primii membri ai Conferinței de caritate, era student la drept. Avea cunoștințe suficiente despre demnitatea omului, drepturile lui și modul în care acestea trebuie apărute. Când a decis să se îndrepte spre cei neajutorați ar fi putut să o facă "ca la carte", așa cum a învățat pe băncile facultății, s-ar fi putut alătura activității de într-ajutorare de pe lângă primărie. Statul "avea grijă" de cetățenii lui și le oferea ajutoare. Dar nu, el voia altceva, **ajutorarea săracilor trebuie să fie un act de credință și nu doar un act social**. De aceea se îndreaptă spre cei care ajută din credință, se duce la Sora Rosalie și comunitatea ei. Din această **"întâlnire"** Frederic învață că:

a) **Biserica continuă faptele din trecut**. Poate vedea și constata credința Bisericii la fața locului. Sora Rosalie avea o întreagă rețea de binefăcători, de la persoane bogate și influente până la angajatul de la primărie însărcinat cu distribuirea ajutoarelor sociale. Fiecare ajută în modul lui. Își dă seama că ajutorarea săracilor în Biserică nu începe cu el și Conferința lui și nici nu se va termina cu ei. Prin angajarea lor în favoarea celor nevoiași ei participă la misiunea Bisericii alături de alte persoane și organizații. Această întâlnire îl ajută să înțeleagă că **în activitatea de slujire a săracilor nu poate exista competiție și rivalitate**.

⁸ Ibid.

Dumnezeu poate chema pe cine vrea și poate acorda oricui dreptul de "a-l sluji" în persoana săracilor.

a) Surorile nu prestează o muncă socială, ele îl slujesc pe Cristos. De la surori, Frederic învață **atitudinile necesare unui slujitor**, modul în care trebuie tratate persoanele aflate în dificultate, convingerile creștine care trebuie să însoțească ajutorarea. Sfaturile date de surori îi provoacă să caute sursa lor, se îndreaptă spre Evanghelie și spre învățăturile sfântului Vincențiu de Paul.

Concluzie

Pentru a-l descoperi pe Cristos prezent în persoana săracilor este nevoie de un drum de sensibilizare și credință. Pentru a te lăsa format, educat, evanghelizat de cei săraci drumul este și mai lung și mai anevoios. E nevoie întâi de toate de multă umilință și deschidere. O persoană umilă și deschisă poate vedea și în cea mai banală întâlnire o ocazie pentru a-și schimba comportamentul sau atitudinea. Putem accepta lecția de viață, lecția de credință dată de persoanele sărace doar dacă vrem și suntem dispuși. Altfel nimic nu ne poate atinge, impresiona, mișca, "împinge" spre convertire. Pentru a accepta învățătura persoanelor sărace avem nevoie de o inimă sensibilă întâi de toate la Cuvântul lui Dumnezeu și învățătura Bisericii. Doar confruntarea experienței trăite alături de persoanele sărace cu Cuvântul lui Dumnezeu poate face din această întâlnire o experiență de "credință" o lecție de "evangelizare". Nu întâmplător ni se cere să ne rugăm înainte de a merge la persoanele sărace, cu alte cuvinte să-i cerem Domnului atitudinea interioară de a ne lăsa atinși de harul său care se manifestă prin această vizită.

Fericitul Frederic Ozanam a știut să profite de fiecare întâlnire și să o transforme într-o experiență de credință, de evanghelizare. Cuvintele lui au avut putere deoarece erau secundate de o viață conformă cu ceea ce spunea. Viața lui evanghelizează și ne evanghelizează pentru că s-a lăsat atins de Cuvântul lui Dumnezeu, s-a lăsat provocat de cei din jur și a transformat fiecare întâlnire într-o experiență de credință, fiecare întâlnire l-a provocat să fie mai bun, mai sensibil, mai disponibil și mai plin de iubire. *"Fiecare botezat este "cristofor", adică purtător al lui Cristos, așa cum spuneau părinții antici. Cine l-a întâlnit pe Cristos nu poate ține pentru sine această experiență, ci simte dorința de a o împărtăși, pentru a-i duce pe alții la Isus. Trebuie să ne întrebăm toți dacă cel care ne întâlnește percepe în viața noastră căldura credinței, vede pe fața noastră bucuria că l-am întâlnit pe Cristos"*⁹! Acum este rândul nostru.

Sr. Magdalena. iulie 2015

⁹ Discursul Sfântului Părinte Papa Francisc la audiența acordată participanților la Adunarea Plenară a Consiliului Pontifical pentru Promovarea Noii Evanghelizări, luni, 14 octombrie 2013.